

İyi Olan Ucuz Olup Çok Okunan mı?

Francis Drury'un 1930 yılında kitap seçimi hakkında yayınladığı kuramların başında; "En iyi seçilen kitap, en çok okuyucusu bulunan ve olabildiğince düşük maliyetle sağlanan kitaptır," dediği belirtilmektedir.

Dünyadaki her şeyin, hiç durmaksızın değiştiğini savunan bir ilkçağ filozofu, yaşamı sürekli hareket halinde olan bir nehre benzetmiştir ve bu nehirde yıkanan bir adamın, tekrar yıkanmak istediğinde ilk yıkandığı suyu bulamayacağını belirtmiştir.

Yukarıda verdiğimiz örnek ilk bakışta çok basit gibi görünse de, onun verdiği mesaj bugün doğruluğu bilimsel olarak kanıtlanmış bir gerçektir. Hal böyle olunca da, 1930 yılında yayınlanan kuramlarda 1999'a ters düşen bazı öğelerin bulunması doğaldır. Asıl doğal ve mantıklı olmayan; önceden yıkandığımız nehir suyunun aynısında yıkanmak için diretmemizdir.

Francis Drury, seçilen en iyi kitabı; okuyucusu çok olan düşük maliyetli olan, olarak tanımlamıştı. Yine kendisinin belirttiği kuramların birinde de "roman seçiminde eğitsel ve yaratıcı gücü destekleyici olanlara öncelik verilmelidir," demiştir. Burada belirttiğimiz bu iki madde, anlattıkları itibarıyla birbirine ter düşmektedir. Bu ikilemi bir örnekle daha iyi anlayabiliriz.

Piyasaya aşk ihtiras dolu bir roman çıkıyor. Bu romanda, bol bol ihanet ve entrika var. Düşündürmüyor, yorum yaptırmıyor. Ama çok okunuyor ve maliyeti çok düşük; yani Drury'a göre çok değerli ve seçilmesi gereken bir kitap. Bizi bu düşünceye iten tek ve en önemli neden O'nun, "en iyi seçilen kitap" tanımıdır. Drury'un roman seçimi ile ilgili söylediklerini göz önüne getirdiğimiz takdirde, başta belirtilen özellikleri taşıyan romanımızı aldığımız gibi geri bırakmamız gerekir. Çünkü, çok okunan ve ucuz olan romanımız eğitsel değil, üstelik hayal gücünü etkileyebileceği en düşük seviyede etkileyebiliyor.

Okuyucu sayısı ise göreceli kavramların oluşturduğu bir bütündür. Her okuyucunun istekleri farklıdır. Kitabın iyiliğini okuyucu sayısına bağlarsak, o kitabın iyiliğinin belirlenmesine katkıda bulunan okuyucuların dışında kalan gruba haksızlık etmiş oluruz. En iyi kitap, okuyucu sayısı ile bir nebze kadar belirlenebilirken, seçilmesi gereken iyi kitabın ölçütü içindeki bilginin değeriyle alakadar olmalıdır.

Drury'un kuramlarına bir başka yönden bakarsak, bunların günümüz bilgi kaynağı yönetimi açısından da uygun olmadığını görürüz. Çünkü, gelecekteki derme yönetimi 1930'lu yıllardan bu zamana kadar çok büyük değişimlere ve gelişmelere uğramıştır. Günümüzdeki bilgi merkezleri dermelerini oluştururken "en çok satma" ve "en düşük maliyet" gibi kriterlerden söz edemezler. Çünkü o yıllardan bu zamana kadar dermenin niteliğinde de de-

ğişiklikler olmuştur. O yıllarda hedef okuyucu ve kitap üzerinde yoğunlaşırken, enformasyon çağını yaşadığımız bugünde ise hedef bilgidir.

Bütün bunlara paralel olarak, okuyucu olarak adlandırdığımız, dermeden faydalananlarda da değişiklikler olmuştur. Okuyucu yerini, sürekli gelişen teknoloji sayesinde kullanıcıya bırakmıştır.

Ülkemizde ve dünyamızda bir meta haline gelen bilgidен, faydalanmak isteyen kullanıcı, en doğru en hızlı, ve en güncel bilgiyi bir aracıya ihtiyaç duymadan elde edilebilir. Ama bunun için belli bir bedel ödemesi gerekir. Bu bedeli karşılayan maliyet ise, Drury'un derme oluşturmada temel ölçüt saydığı düşük maliyet değildir.

Kaynakça:

Evans, G. Edward. (1987). *Developing Library and Information Center Collections*. Colorado, Libraries Unlimited

Dinçer Akbulut-Songül Özilhan
A.Ü. D.T.C.F. Kütüphanecilik Bölümü I. Sınıf